

KLOG ELLER INTELLIGENT?

Der findes ingen entydige definitioner på begrebet intelligens, men det er først og fremmest vigtigt at skelne mellem det at »være klog« og det at »være intelligent«. Klogskab refererer oftest til den faktuelle viden og gode evne til at formidle den viden, som en person har, og er dermed en kompetence. At være intelligent betegner snarere en persons evne til »at regne den ud«. At have høj intelligens er et potentiale og siger noget om, at personen kan score højt på en intelligenstest. At være intelligent giver selvfølgelig bedre forudsætninger for at blive klog, idet en person med høj intelligens vil være hurtigere til at skaffe sig ny viden og bruge denne viden optimalt.

Kilder: www.matriarq.dk, illvid.dk

Når studenterhuen trykker

Nynne M. Forchhammer og Henriette Bach har taget foreningen Mensas adgangsgivende intelligenstag, og de har begge vist sig at ligge blandt den ene procent af befolkningen med højeste IQ. Men er det altid en gave at være kvikkere end gennemsnittet? Mød de to kvinder, der fortæller om fordelene og ulemperne ved at have en hurtigtænkende hjerne, og mød også erhvervsbloggeren, der giver gode råd til de særligt intelligente.

JEG KAN GODT BLIVE UTÅLMODIG OVER FOR ANDRE

Det var under et besøg på Experimentarium i Hellerup for ca. 20 år siden, Nynne Forchhammer, 41 år, lidt for sjov tog Mensas ene test.

- De annoncerede over højtalerne, at man kunne tage testen om ti minutter i et lokale, og det skulle jeg da prøve af, fortæller Nynne, der efter et par uger fik brev om, at den var gået så godt, at hun burde tage test 2, der var den adgangsgivende. Den tog hun også og ventede igen spændt, før det endelige brev kom med et tilbud om, at hun kunne melde sig ind i Mensa. Hun havde scoret over 156 (med en standardafvigelse på 24, se boks, red.), og fik dermed bekræftet sort på hvidt, at der var en grund til, at hun gennem sin skolegang og studietid havde haft så nemt ved at sætte sig ind i et nyt emne.

- Jeg flyttede skole nogle gange, og hvert sted prøvede jeg nærmest at skjule, hvor let jeg havde ved fagene, ellers kunne mine klassekammerater finde på at drille mig med, at jeg var lærernes kæledægge og en stræber. Jeg havde ikke mange venner i skoletiden, og nogle gange betegnede jeg mig selv som socialt handicappet, fordi jeg havde flere ubehagelige oplevelser, der nok har givet en anelse mistro over for andre mennesker, fortæller Nynne.

Først da hun kom på Skt. Annæ Gymnasium og siden startede på farmaceut-uddannelsen, var hendes kvikke hjerne et plus, som hun ikke prøvede at dække over. Mellem disse uddannelser lå et sabbat-år, hvor hun arbejdede lidt og havde et ophold på Rødding Højskole,

hvor hun fik pudset sine sociale færdigheder af.

- Det var en udfordring for mig, for her blev jeg jo nødt til at lære at omgås andre mennesker. Men alle var åbne, passionerede og ønskede bare at få det bedste ud af det, så det var en god tid, fastslår Nynne.

Perfektionistisk far

Hun stoppede i øvrigt på farmaceut-uddannelsen efter et år, da hun var blevet mere interesseret i et andet område. I dag er hun uddannet cand.scient. i molekylær cellebiologi og kemi og er ansat som biokemiker i Novo Nordisk, hvor hun arbejder med krav til renrum.

- Jeg er lige rykket rundt internt, og det er en fordel at vide, at jeg hurtigt kan sætte mig ind i et nyt fagligt område. Intelligens er jo som processerne i en pc - mine kører lidt hurtigere. Jeg kan se sammenhænge og fem trin frem, og det er en fordel i mit arbejde. Så har jeg da ikke den bekymring, konstaterer hun.

Nynne bor sammen med sin mand Rasmus, der også er medlem af den sociale forening for de to procent mest intelligente i befolkningen.

At hun er særligt intelligent, var ikke noget, der blev snakket meget om i barndommen, men at æblet ikke falder langt fra stammen, er hun alligevel et bevis på.

- Jeg tror, min mormor kunne se noget i mig, hun kom i hvert fald altid med hovedbrud og udklip, hvis der stod noget om Mensa.

- Både min mor og nu afdøde far var helt klart mennesker med god begavelse, min far i særlig grad, måske har jeg det fra ham?

Men han var samtidig perfektionistisk og nørklede med tingene, og det kan ofte være faldgruben for folk, der er højt begavede. De formår ikke altid at formidle deres viden, fordi de fordyber sig i detaljen. Det oplever jeg også i Mensa.

- Jeg har engang hørt, at de mest succesfulde erhvervsledere typisk har en IQ på mellem 100 og 124. Hvis de er over dette, er der en tendens til, at de tænker for meget over tingene, siger Nynne. Og hun indrømmer, at hun selv har en tendens til at være perfektionistisk og gruble for meget. Også er utålmodighed også en af de knap så heldige følger af en hjerne, der arbejder hurtigt.

- Jeg kan nogle gange sidde til et møde og lukke af, fordi jeg synes, det går for langsomt. Men så misser jeg faktisk nogle gode pointer, så det skal jeg øve mig på at lade være med. Og ja, jeg kan også blive utålmodig over for folk, der tænker meget sløvt!

Mad og Mensanere

Da Nynne fik brevet med indbydelsen til Mensa, gav hendes mor hende medlemsskabet i fødselsdagsgave. Nynne selv vidste ikke helt, hvad hun skulle i det selskab.

- Jeg brugte kun foreningen lidt de første år, men da jeg først begyndte at komme der, fandt jeg ud af, hvor mange der havde samme historie som mig. Det er et fristed, hvor jeg kan tænke skæve tanker. Man skal virkelig passe på, hvad man siger der, for der er altid nogle, der drejer og twister ens udtalelser, siger hun med et smil og lægger ikke skjul på, at hun nyder diskussionerne, de nørkede vittigheder og den sorte humor.

- Monthy Python har en stor stjerne hos os, men ud over det har mad og drikke også en påfaldende stor interesse. Vi har det, der hedder SIGs (Special Interest Groups), og der er alt fra chokolade- og øl-SIGs til en nørkle-SIG.

- Rasmus og jeg er med i en midtægsselskabs-SIG, hvor vi skiftes til at lægge hus til. Det er enormt hyggeligt, og jeg vil gerne punktere myten om, at højt intelligente mennesker kun er at finde på videregående uddannelsessteder eller på topposter. De findes i alle samfundets lag og erhverv. Ligesom det også er en myte, at fordi man er begavet, får man altid høje karakterer. Sådan hænger det ikke sammen. Du kan

I en Mensa-test scorede Nynne Forchhammer over 156 og fik dermed bekræftet sort på hvidt, at der var en grund til, at hun gennem sin skolegang og studietid havde haft så nemt ved at sætte sig ind i et nyt emne.

ikke omsætte intelligens i karakterer og uddannelse, forklarer Nynne.

Hun har i det hele taget oplevet mange blandede reaktioner fra folk, når de hører, hvilken forening hun er medlem af.

- Der er ofte nogle, der går i defensiven og bliver nødt til at fortælle mig, at der med 100 procents sikkerhed er noget, de er bedre til end mig. Ja, selvfølgelig er der det. Generelt er det ikke det første, jeg fortæller folk, men det er heller ikke noget, jeg skammer mig over. Faktisk er det gået op for mig, hvor stor lid jeg gennem livet har sat til min hjerne, fortæller Nynne

Men ulykkeligvis oplever hun, at den ikke kører helt så hurtigt, som den tidligere har gjort, når hun bliver træt.

- For fem år siden var jeg involveret i et alvorligt trafikuheld, hvor jeg fik hjernerystelse og en piskesmældsskade. Det har desværre betydet, at jeg bliver hurtigere træt, og når det sker, lider jeg af manglende koncentration og nedsat tænkning, derfor arbejder jeg nu på nedsat tid.

- Det er meget ubehageligt, for jeg har jo gennem livet lært at stole på, at jeg kunne tænke hurtigt, organisere og sætte i system. Nu føler jeg, der bliver taget noget fra mig, der har tegnet mig som person.

Det er et fristed, hvor jeg kan tænke skæve tanker

JEG HAR HAFT FØLELSEN AF AT KOMME FRA EN ANDEN PLANET

Han må da have knald i læget! Sådan var Henriette Bachs første tanke, da hun fik at vide af en ansat i Mercuri Urval (konsulentvirksomhed, red.), at den intelligens-test, hun havde taget i forbindelse med en jobsøgning, viste, at hun var meget højt begavet. Personlighedstesten røbede derimod, at hun ikke selv var klar over det. Hendes reaktion cementerede netop det sidstnævnte: At Henriette slet ikke opfattede sig selv som specielt klog.

- Da jeg første gang havde lavet hele matematikbogen på tre uger, men blot fik en skideballe af læreren og beskeden om, at »i denne klasse følges vi ad«, blev jeg nærmest faglig apatisk. Jeg lærte jo, at det ikke kunne betale sig at knokle. Jeg lavede ikke lektier, kun det, der skulle afleveres og fik middelmådige karakterer.

terer. Jeg følte mig ofte lidt udenfor, og jeg brugte mine kræfter på at aflæse mine omgivelser i stedet for på skolearbejdet. Mit ønske var jo bare at passe ind, forklarer Henriette, 43, der fik nok af sin skolegang tre uger inde i 10. klasse.

– Jeg orkede ikke al den teenage-pjank og søgte om at komme på VUC i stedet, hvilket jeg heldigvis fik lov til, selv om jeg ikke var fyldt 18 år endnu, fortæller hun.

Og hun nød sit år sammen med de mere modne klassekammerater, inden hun startede på HF. Herfra droppede hun dog ud efter nogle uger og arbejdede med forskellige jobs i ca. halvandet år.

– Så vendte jeg tilbage og fuldførte min HF – igen ved at springe over, hvor gærdet var lavest, men endte alligevel med et snit på omkring 9. Ja, hvad kunne det ikke være endt med, hvis jeg havde terpet lidt? siger hun med et smil.

Hun læste dog grundigt i én bog: »Hvad kan jeg blive?«. Hun besluttede sig for industri-laborantuddannelsen, dels fordi hun både skulle være på skole og ude i praktik, dels fordi hun fik løn under uddannelsen.

– Jeg kom i praktik på DTU, og det var en sjov tid, husker Henriette.

Senere fik hun job i Gate Gourmet, hvor hun skulle lave bakteriologiske undersøgelser på flymaden. Desværre satte en diskusprolaps en stopper for karrieren i lufthavnen, men hun har dog efterfølgende arbejdet i både medicin-, bil-, og bankbranchen, som butikschef i to undertøjskæder og i bamsebutikken Build A Bear. Det var mellem disse ansættelser, hun mødte konsulenten fra Mercuri Urval, der gav hende den overraskende melding.

En smule ordblind

– Da jeg fik at vide, at jeg var højt begavet, passede det slet ikke med mit selvbillede. Jeg havde tværtimod altid følt mig lidt dummere end andre, siger hun og uddyber, at hun er en smule ordblind og derfor ikke læser lange, indviklede bøger. Hun når simpelthen at kede sig, og tankerne flyver, fordi læsningen går for langsomt.

– Jeg fortalte om testens resultat til min mor, og hun kunne fortælle mig historier fra skoletiden om, hvor meget jeg kedede mig, og pludselig kunne jeg godt huske, at jeg kon-

stant sad med hånden rakt op, men sjældent blev hørt. Så mistede jeg jo gejsten.

– I dag kan jeg godt være lidt ærgerlig over, at jeg ikke blev udfordret mere i skoletiden.

Henriette blev nysgerrig efter at læse mere om intelligens tests og lånte bl.a. bøger på biblioteket. Hun tog også flere tests, nogle med års mellemrum, og alle viste det samme: At hun var en særdeles intelligent kvinde.

– Endelig tog jeg mig sammen til at tage Mensas test, men havde stadig ingen forventninger om, at jeg ville få et særligt godt resultat, fortæller hun, der i mellemtiden var flyttet til Aarhus for at studere idehistorie. Testen foregik i Smilets By for ca. 10 år siden, og kun hendes mor fik besked om, at hun havde taget den.

– Da jeg var færdig med den, tænkte jeg, at enten havde jeg ikke fattet en dyt eller også var den virkelig nem. Jeg var færdig en del tid før de andre og havde god tid til at rette opgaverne igennem, husker Henriette.

Hun fik svaret nogle uger efter: Hun lå med sine 156 eller derover i IQ (med en standardafvigelse på 24, se boks, red.) blandt den ene procent

Med sine 156 eller derover i IQ lå Henriette Bach blandt den ene procent af befolkningen med den højeste intelligens og var dermed velkommen til at melde sig ind i Mensa.

En høj IQ er intet i sig selv, men det er et potentiale

OM MENSA

Mensa er en international forening, stiftet i England i 1946 med det formål at give intelligente mennesker fra alle samfundslag mulighed for at mødes under afslappede former. Mensa betyder bord på latin. Det er en nonprofit-organisation uden politiske eller religiøse tilhørsforhold. Foreningen tæller ca. 110.000 medlemmer på verdensplan, fordelt på ca. 100 lande. Eneste optagelseskrav er, at man har fået målt sin IQ og hører til blandt de to pct. mest intelligente.

Kilde: mensa.dk

BEREGNING AF IQ

I 2002 ændredes beregningen af IQ. I dag bruges en skala med en middelværdi på 100 og en standardafvigelse på 15. Tidligere var standardafvigelsen på 24. Dvs., hvis man måler IQ med en middelværdi på 100, og spredningen udtrykkes som en standardafvigelse på 15, vil 2/3 af befolkningen ligge mellem 85 (100 minus 15) og 115 (100 plus 15). Kun ca. 2 pct. vil ligge over 130 (og ca. 2 pct. vil ligge under 70).

Kilde: mensa.dk

af befolkningen med den højeste intelligens og var dermed velkommen til at melde sig ind i Mensa.

Endelig på rette hylde

– Jeg skulle lige tage mig sammen til at dukke op til det første møde, hvor der sad fem-seks personer, men efter ti minutter havde jeg det endelig, som om jeg var kommet hjem, siger Henriette, og et par tårer i øjenkrogen røber, hvor stor en oplevelse det var for hende.

– Hele mit liv har jeg haft følelsen af at komme fra en anden planet, så der er en masse, der er faldet på plads for mig nu. Jeg har jo ofte oplevet, at når jeg sagde et eller andet, så stirrede folk bare på mig uden at fatte, hvad jeg mente, eller endnu værre:

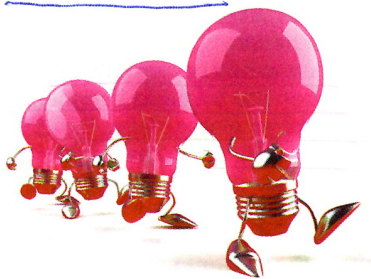
At de ti minutter inde i samtalen sagde præcis det, jeg tidligere havde sagt. Men det skyldes jo, at jeg ofte springer alle mellemregninger over og går direkte fra A til Z. De fleste mennesker bruger lidt tid på at komme frem til konklusionen, jeg er ved den lynhurtigt. Men i Mensa mødte jeg en masse ligesindede, der havde oplevet det samme, og det var meget befriende.

– I foreningen løber fantasien af med os, og der er altid en, der griber ens sætninger i luften, lige meget hvor syrede de er. Vi sidder ikke og løser svære ligninger, enkelte er faktisk talblinde, men vi taler løs om det, vi finder interessant, og der er altid en heftig ping-pong, fortæller Henriette. Og hun lægger ikke skjul på, at diversiteten stortrives i foreningen for de særligt intelligente. En gang om ugen mødes hun med en gruppe af dem på cafe og hendes vennekreds i dag rummer primært Mensanere.

– Her findes alle typer, aldre og uddannelser, og umiddelbart er nogle af dem, jeg taler bedst med, ikke nogen, jeg ville have fundet sammen med til en fest eller reception f.eks. – dertil er vi alt for forskellige.

Henriette er i dag mor til Theodor Ludwig på halvandet år, som hun har fået ved insemination, og hun har en kæreste. Efter et års tid på Idehistorie i Aarhus flyttede hun tilbage til København og læste Europæisk Etnologi på KUA, men også her er hun stoppet. Efter afsluttet barsel er hun nu sygemeldt med leddegigt. Spørgsmålet ligger lige for: Kan hun overhovedet bruge sin høje intelligens til noget?

– En høj IQ er intet i sig selv, men det er et potentiale. Og nej, jeg bruger ikke det potentiale fagligt p.t. Men jeg har altid haft et fuldt og godt arbejdsliv og forventer at få det igen, gerne i et job, hvor jeg kan blive i lang tid. Selv om jeg er en rastløs sjæl, ved jeg, at jeg er god til at have mange bolde i luften, så jeg skal bare finde den rette niche.

ERHVERVSBLOGGEREN SØG LIGESINDEDE

– Det er vigtigt, man får sat lidt tal på sin intelligens: Hvor høj er den?, siger Ann Schødt.

Da foredragsholder, forfatter, erhvervsblogger og HR-manager Ann C. Schødt stiftede sin gruppe GUG, der står for Gensidig Udviklings-Gruppe – eller »Klogeklubben«, som medlemmerne selv kalder den – var det, fordi hun havde lyst til at bringe nogle empatiske og udviklingsorienterede mennesker sammen i et rummeligt netværk. Hun var blevet certificeret i en personligheds- og intelligenstag, så hun øvede sig på forskellige folk i sit netværk og blev overrasket over, at de alle var blandt de øverste 10 procent i intelligenstagsten.

– Først troede jeg, testen var for nem. Men jeg fandt ud af, at det var dem, jeg testede, inklusive mig selv, der var noget galt med! Det var måske derfor, vi altid talte så godt sammen – vi var på samme bølgelængde, siger hun. Både kemi og kommunikation i gruppen var i top fra første møde i 2010. Inspireret af bl.a. gruppens succes etablerede Ann C. Schødt derfor i starten af 2012 »Netværk for begavede – Gifted Grown-ups« for de 10 procent bedst begavede. Formålet var at give mange flere begavede mulighed for at sparre med hinanden om de udfordringer, de oplever ved at være anderledes end flertallet.

– Der er ofte to kategorier inden for de højt begavede: De, der går direkte fra A til Z og dermed taber folk fra starten, og så de meget engagerede,

der forklarer hele alfabetet fra A til Z – og dermed taber deres tilhørere på vejen, fordi det bliver for detaljeret og kedeligt.

– Paradoksalt nok får netop kommunikationsvanskelighederne mange af de højt begavede til at føle sig dumme. Derfor er det vigtigt at søge ligesindede, der forstår en, forklarer Ann. Og hun opfordrer til, at man får taget en test, hvis man har bare den svageste mistanke om, at man måske er bedre begavet end dem, man omgås.

– De, der tror, at de nok er i den øverste tredjedel, bliver nærmest chokerede, når de finder ud af, at de er blandt de øverste tre procent, siger hun.

– Det er vigtigt, man accepterer sin intelligens. Den kan give nogle styrker, men den giver også nogle svagheder. Det er bare vigtigt, man får sat lidt tal på: Hvor høj er den?

– Hvis den er blandt de to procent højeste, kan man søge optagelse i Mensa, er den blandt de 10 procent højeste, kan man f.eks. søge ind i »Netværk for begavede«, siger Ann.

– Mange højt begavede har været asynkrone i deres udvikling – ude af trit med deres jævnaldrende. Som børn har de ikke lært de gængse sociale spilleregler gennem leg med andre børn, fordi de foretrak samvær med voksne eller bøger. De har følt sig anderledes – og er også anderledes. Socialt kan de opføre sig som elefanter i en glasbutik, og mange klager over, at de ikke dur til småtalk. De har ofte en løsere tilknytning til arbejdsmarkedet end andre. Det kan f.eks. skyldes, at de hurtigt keder sig og savner udfordringer, ikke falder i hak med kollegerne eller kommer til at blande sig utidigt i andres områder.

– Derfor bør man som højt begavet vælge virksomhed og chef med stor omhu. Mange virksomheder kan sagtens rumme »nørdene«, der kan være en stor gevinst for virksomheden. Men der er også steder, hvor midelmådighed og laveste fællesnævner råder, og der ikke er plads til diversitet – hvorfor mange højt begavede måske bliver selvstændige eller falder uden for arbejdsmarkedet.

Læs eventuelt mere på
www.potentialefabrikken.dk

Der er ofte to kategorier inden for de højt begavede